PWYLLGOR ARCHWILIO ARBENNIG 21/1/16

Yn bresennol: Y Cynghorydd John Pughe Roberts (Cadeirydd)

Y Cynghorwyr: Tom Ellis, Aled Ll. Evans, Sian Gwenllian, John B. Hughes, Charles Wyn Jones, Dilwyn Morgan, Michael Sol Owen, W. Tudor Owen, Angela Russell, Gethin Glyn Williams a John Wyn Williams.

Aelod Lleyg: Mr John Pollard

Hefyd yn Bresennol: Dewi Morgan (Uwch Reolwr Refeniw a Risg), Dilwyn Williams (Prif Weithredwr), Hawis Jones (Rheolwr Cynllunio Strategol a Pherfformiad – ar gyfer Eitem 4 ar y rhaglen), Arwel Ellis Jones (Uwch Reolwr Democratiaeth a Chyflawni – ar gyfer Eitem 5 ar y rhaglen) a Bethan Adams (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriadau: Y Cynghorwyr Anwen J. Davies, Trevor Edwards ac E. Selwyn Griffiths.

1. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

2. ADRODDIADAU ARCHWILIO ALLANOL

Gohiriwyd trafod yr adroddiad yma yng nghyfarfod blaenorol y Pwyllgor ar 1 Rhagfyr, 2015, oherwydd swmp y wybodaeth i alluogi'r aelodau i roi sylw priodol i'r adroddiad.

Gosododd yr Uwch Reolwr Refeniw a Risg y cyd-destun, gan nodi y sefydlir trefn fwy trylwyr i alluogi'r Pwyllgor i fodloni ei hun bod y camau gweithredu i ymateb i gynigion gwella adroddiadau archwilwyr allanol wedi eu gweithredu.

Nodwyd y cyflwynir adroddiad o ran archwiliadau allanol bob 6 mis i'r Pwyllgor. Eglurwyd mai'r bwriad o dan y drefn newydd yw ystyried pob cynnig/argymhelliad yn unigol a pan fo'r Pwyllgor yn fodlon fod cynnig/argymhelliad wedi ei gwblhau neu nad yw bellach yn berthnasol gellir ei dynnu o'r rhestr.

Mewn ymateb i bryderon aelodau o ran cael sicrwydd gwirioneddol bod y camau gweithredu i gynigion gwella wedi eu gweithredu, nododd yr Uwch Reolwr Refeniw a Risg bod rhaid ymddiried yng ngwaith y Penaethiaid Adran a'r swyddogion ond os yw'r Pwyllgor o'r farn bod angen eglurhad pellach gellir galw Aelodau Cabinet neu swyddogion gerbron.

Nododd y Prif Weithredwr mai rôl y Pwyllgor fel y rhai oedd yn gyfrifol am lywodraethu oedd cadw trac ar y camau gweithredu gan benderfynu os yw'n fodlon eu bod wedi eu cwblhau neu gyda'r cynnydd hyd yn hyn ac nid ail-wneud gwaith y Pwyllgorau Craffu.

Tywysodd y Rheolwr Cynllunio Strategol a Pherfformiad yr aelodau drwy'r atodiad a oedd yn nodi'r arolygiadau a gynhaliwyd gan archwilwyr allanol yn ystod y tair blynedd diwethaf ynghyd a'u cynigion ar gyfer gwella, y cynlluniau gweithredu i ymateb i'r cynigion gan yr archwilwyr ynghyd â'r cynnydd hyd yn hyn. Rhoddwyd sylw yn benodol i'r argymhellion lle nodwyd eu bod wedi eu cwblhau.

Yn ystod y drafodaeth, nodwyd y prif bwyntiau canlynol:

- Bod rhai sylwadau yn hirfaith felly gofynnir am wybodaeth fwy cryno ar gyfer y dyfodol gan gyfeirio at brosiect yng nghynllun strategol y Cyngor pan fo'n berthnasol e.e. Arolwg Estyn;
- Y dylid ystyried cynnwys dolenni i'r adroddiadau yn y tabl;
- **Tudalen 15 1.2.1 4i. Sicrhau bod gwasanaeth yn hybu annibyniaeth i bobl hyn** - angen derbyn cadarnhad mai ond yng nghyswllt teleofal y cwblhawyd y gwaith;
- **Tudalen 20 1.2.2 ii. Cynllunio strategol gyda BIPBC yn y Gwasanaeth Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS)** – angen derbyn cadarnhad bod monitro'r gwasanaeth therapiwtig ar gyfer plant/pobl ifanc sy'n cael eu lleoli tu allan i ardal yr awdurdod yn digwydd;
- Bod angen eglurdeb o ran arweinydd/cyfrifoldeb lle na nodir;
- **Tudalen 21 1.2.2 iii. Ymwybyddiaeth a defnydd o wasanaethau eiriolaeth** – y dylid derbyn mwy o wybodaeth gan nad yw'r sylwadau yn cadarnhau bod cysondeb yn ansawdd y cynlluniau gofal;
- **Tudalen 23 1.2.2 iia. Cyfleoedd i fanteisio ar ofal iechyd a llety ar gyfer plant sy'n derbyn gofal (Llety)** - y dylid derbyn cadarnhad o ran bwriadau'r Adran Plant a Theuluoedd yng nghyswllt ymateb i'r diffyg amrediad lleoliadau sydd ar gael i rai sydd hefo anghenion cymhleth;
- **Tudalen 26 1.2.2 i. Codi ymwybyddiaeth o oblygiadau a gofynion Trefniadau Diogelu rhag Colli Rhyddid (DoLS) a gweithredu'r trefniadau llywodraethu ar gyfer gweithredu'r gweithdrefnau** – y dylid derbyn cadarnhad pam fod ceisiadau DoLS wedi cynyddu o 7 yn 2013-14 i 365 yn 2014-15;
- **Tudalen 58 2.2 Adolygiad Gwasanaeth Gofal Cartref Pobl Hyn Gwynedd gan yr Arolygaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol (AGGCC)** – nodir fel cynnydd 'Ar waith (parhaus)', byddai'n fwy synhwyrol nodi ei fod wedi ei gwblhau ar ddyddiad penodol gan ddweud ei fod yn waith parhaus. Nodwyd y gofynnir am gadarnhad o'r sefyllfa;
- **Tudalen 59 a 60 2.3 Adolygiad Cenedlaethol o DoLS yng Nghymru 2014 – Awdurdod Lleol Gwynedd a Bwrdd Iechyd Prifysgol Betsi Cadwaladr – AGGCC** – nodir yn y golofn cynnydd bod camau penodol yn y cynllun gweithredu wedi eu gwireddu ond ddim yr argymhelliad i gyd. Dylid nodi un cynnydd sef 'Ar waith';
- **Tudalen 64 2.5 C3 Sicrhau nad yw'r broses o drosglwyddo gweithgareddau hyrwyddo budd-dal o'r Cyngor i'r Ganolfan Cyngor ar Bopeth (CAB) yn cael effaith negyddol ar y broses o ymgysylltu a dinasyddion** - Mewn ymateb i sylw gan aelod parthed cytundeb blynyddol gyda CAB yn dod i ben 31 Mawrth 2016, nododd yr Uwch Reolwr Refeniw a Risg y byddai cytundeb blynyddol newydd ar gyfer y flwyddyn 2016-17.

Nododd y Rheolwr Cynllunio Strategol a Pherfformiad y byddai adroddiadau cenedlaethol archwilwyr allanol yn cael eu cynnwys pan gyflwynir y rhestr i'r Pwyllgor ymhen 6 mis ynghyd â'r rhai sydd yn benodol i Wynedd. Ychwanegodd y Prif Weithredwr pan ystyrir adroddiadau cenedlaethol y dylai'r Pwyllgor fodloni ei hun o ran y rhesymeg peidio gweithredu yn unol â rhai argymhellion.

PENDERFYNWYD:

(i) Tynnu o'r rhestr yr argymhellion sydd wedi eu cwblhau heblaw am y rhai y gofynnir am eglurhad/gwybodaeth bellach, sef:

- **Tudalen 15 1.2.1 4i. Sicrhau bod gwasanaeth yn hybu annibyniaeth i bobl hŷn;**
- **Tudalen 20 1.2.2 ii. Cynllunio strategol gyda BIPBC yn y Gwasanaeth Iechyd Meddwl Plant a'r Glasoed (CAMHS);**
- **Tudalen 21 1.2.2 iii. Ymwybyddiaeth a defnydd o wasanaethau eiriolaeth;**
- **Tudalen 23 1.2.2 iia. Cyfleoedd i fanteisio ar ofal iechyd a llety ar gyfer plant sy'n derbyn gofal (Llety).**

(ii) Gofyn am eglurhad/gwybodaeth bellach o ran yr argymhellion isod lle nodir eu bod 'Ar waith':
- **Tudalen 26 1.2.2 i. Codi ymwybyddiaeth o oblygiadau a gofynion Trefniadau Diogelu rhag Colli Rhyddid (DoLS) a gweithredu'r trefniadau llywodraethu ar gyfer gweithredu'r gweithdrefnau;**
- **Tudalen 58 2.2 Adolygiad Gwasanaeth Gofal Cartref Pobl Hyn Gwynedd gan yr Arolygaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol (AGGCC).**

(iii) Cymeradwyo'r drefn hon fel trefn ar gyfer y dyfodol i'r Pwyllgor fod yn fodlon ar weithrediad y Cyngor i ymateb i adroddiadau archwilwyr allanol, gan gynnwys adroddiadau cenedlaethol.

3. TREFNIADAU CRAFFU'R CYNGOR

Cyflwynodd yr Uwch Reolwr Democratiaeth a Chyflawni yr adroddiad gan nodi yn dilyn trafod y mater yng nghyfarfod y Pwyllgor ar 1 Rhagfyr, 2015, y derbyniwyd fersiwn derfynol o adroddiad Swyddfa Archwilio Cymru (SAC) a oedd wedi ei gynnwys fel Atodiad 1.

Tywysodd yr aelodau drwy Atodiad 2 a oedd yn nodi'r argymhellion gyda rhai ystyriaethau i'r Pwyllgor ei ystyried wrth lunio cynllun gweithredu i ymateb i'r argymhellion gan dynnu sylw y gofynnir i'r Pwyllgor ethol aelodau ar Is-grŵp a fyddai'n cynnwys yn ogystal aelodau o'r Fforwm Craffu a'r Dirprwy Arweinydd. Eglurwyd y byddai'r Is-grŵp yn llunio argymhellion i'w hystyried cyn i'r Cyngor gychwyn ar ei flwyddyn newydd yn Mai 2016.

Yn ystod y drafodaeth, nodwyd y prif bwyntiau canlynol:
- Bod craffu yn ei ffurf bresennol yn aneffeithiol;
- Bod rhai aelodau ers newid i'r drefn Gabinet yn amharod i gymryd rhan mewn craffu a'r angen i ddelio â hyn;
- Un gwendid yn y drefn bresennol yw bod gormod o eitemau yn cael eu hystyried oherwydd ni herir pam ystyrir mater yn ddigonol ac o ganlyniad lleihad yn ansawdd y craffu;
- Ei fod yn anodd cadw momentwm gwaith ymchwiliadau craffu;
- Bod angen sicrwydd o ran pwrpas craffu;
- Y gall craffu ychwanegu gwerth i'r broses os ail-lunnir y drefn graffu;
- Bod hyfforddi aelodau yn holl bwysig;
- Y dylid ystyried sefydlu trefn lle bod Pwyllgor Craffu yn gallu dethol o holl aelodau'r Cyngor (heblaw Aelodau Cabinet) o ran eu harbenigedd i gymryd rhan mewn ymchwiliad craffu;
- Croesawir yr argymhellion.

PENDERFYNWYD:
(i) Cymeradwyo'r pwyntiau gweithredu'r drafft;
(ii) Ethol y Cadeirydd, Is-gadeirydd a'r Cynghorydd John Wyn Williams ar yr Is-grŵp.

Dechreuodd y cyfarfod am 2.00pm a daeth i ben am 3.45pm

____

CADEIRYDD